

UOT 34:343.1. Cinayət mühakimə icraatı, s.124-129

LEYLA HACIYEVA

Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin
Fiziki-kimyəvi ekspertizalar şöbəsinin aparıcı eksperti

E-mail: leylahaci5@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.64498/KBR2339>

SAXTA SPİRTLİ İÇKİLƏRİN TƏDQIQI VƏ CƏMİYYƏTƏ TƏSİRİ

Açar sözlər: spirtli içkilər, alkoqol, etanol (etil spirti), saxta içki, şərab, viski, likör, pivə, qarışdırma, saxtakarlıq, sağlamlıq, istehsal, istehlakçı, durulaşdırma, kimyəvi tərkib, metanol (metil spirti).

Key words: alcoholic beverages, alcohol, ethanol, counterfeit alcohol, wine, whiskey, liquer, beer, healthy, to mix, falsification, industrial, consumer, rarefaction, chemical composition, methanol.

Anahtar kelimeler: alkollü içecekler, alkol, etil alkol, sahte içecek, şarap, viski, bira, sağlık, karıştırmak, dolandırıcılık, üretme, tüketici, seyreltme, kimyasal bileşim, metil alkol.

Ключевые слова: алкогольные напитки, спирт, этиловый спирт, поддельный напиток, вино, виски, пиво, здоровье, смешивание, мошенничество, производство, потребитель, разбавление, химический состав, метиловый спирт.

Spirtli içkilər keçmişdən bu günə qədər bəşəriyyətin imtina edə bilmədiyi və istehlakı yüksək olan içkiləridir.

Arxeoloqlar tərəfindən aparılan araşdırmalar nəticəsində fermentləşdirilmiş spirtli içkilərin neolit dövrünə aid olduğu təxmin edilir. Müxtəlif yerlərdə məskunlaşan insanlar bir-birindən xəbərsiz spirtli içkilər istehsal və istehlak etməyə başlamışlar. Spirtli içkilərin istehsalının ilkin məqsədi qida kimi qəbul olunması olsa da, sonralar spirtli içkilərin zövq üçün istehlakı başlandı.

Hazırda ölkəmizdə və dünyada spirt istehlakı kifayət qədər yüksəkdir. Çox istehlak edilən spirtli içkilərin qiymətləri də demək olar ki, ilbəil tələbata düz mütənasib olaraq artır. Spirtli içkilərin qiymətinin artması, həm də qeyri-qanuni spirtli içkilərin istehsalına şərait yaradır. Qeyri-qanuni istehsalın sayının çoxalması son zamanlar spirtli içkilərdən zəhərlənmə hallarının göstəricilərini xeyli artırmışdır. Spirtli içkiləri alıb istehlak edən insanlar ilkin baxışda və toxunuşda saxta spirtlə əsl spirt arasındakı fərqi ayırd edə bilmirlər. Saxta alkoqolu ayırd etməyin yeganə yolu spirtli içkinin fiziki-kimyəvi analizinin aparılmasıdır. Son dövrlərdə spirttərkibli mayelər üzrə aparılan ekspertizalarda saxta içkilərin sayı artmışdır.

Xüsusilə Mərkəzi və Şərqi Avropada, o cümlədən inkişaf etməkdə olan ölkələrdə qeydə alınmış alkoqollu içki istehlakı ilə alkoqolla əlaqəli ölüm halları arasında böyük uyğunsuzluqlar müşahidə

edilir. Qeyri-qanuni yolla istehsal olunan spirtin ən geniş yayılmış növləri əsasən aşağıdakılardır:

- Samoqon (evdə çəkilən spirt) - adətən şəkər, taxıl, meyvə və ya digər fermentasiya olunan xammaldan istifadə olunaraq distillə üsulu ilə ev şəraitində hazırlanmış etil spirtidir.

- Surroqat spirt - insan istehlakı üçün nəzərdə tutulmayan, texniki və ya sənaye məqsədli spirt və spirt tərkibli məhlullardır (məsələn, metanol, etilenqlikol, boya həllediciləri, antifriz, texniki spirt).

Etanol və ya etil spirti, eləcə də su əksər spirtli içkilərin əsas komponentləridir, baxmayaraq ki, bəzi çox şirin likörlərdə şəkərin miqdarı etanoldan daha yüksək ola bilər. İnsan istehlakı üçün etanol yalnız kənd təsərrüfatı məhsullarının spirtli fermentasiyası ilə əldə edilir. Etilenin hidratlaşmasından əldə edilən sintetik etil spirtinin qida məqsədləri üçün istifadəsinə əksər ölkələrdə icazə verilmir. Susuz etanolun fiziki və kimyəvi xüsusiyyətləri aşağıdakılardır.

Formula: C_2H_5OH

Nisbi molekulyar kütlə: 46.07

Sinonimlər: Mütləq spirt, susuz spirt, etanol, etil spirti, etil hidrat, etil hidroksid.

Təsvir: Şəffaf, rəngsiz, çox hərəkətli, tez alıšan maye, xoş qoxu: yanan dad.

Ərimə nöqtəsi: $-114.1^{\circ}C$

Qaynama nöqtəsi: $78.5^{\circ}C$

Etanol laboratoriyalarda və sənayedə qətranlar, piylər və yağlar üçün həlledici kimi geniş istifadə olunur. O, həmçinin denatürləşdirilmiş spirt

istehsalında, əczaçılıq və kosmetika, kimyəvi ara məhsul və yanacaq kimi tək və ya benzinlə qarışıqlarda istifadə olunur.

Şərab, pivə, eləcə də spirtli içkilərdə etanol və su ilə yanaşı, uçucu və uçucu olmayan birləşmələr ola bilər.

“Uçucu birləşmə” - distillə zamanı buxarlanan və etanol ilə birlikdə keçən maddələrdir. Onlar içkinin qoxusunu, dadını və toksikliyi müəyyən edir. Uçucu birləşmələrə alifatik karbonil birləşmələri, spirtlər, monokarboksilik turşular və onların efirləri, azot və kükürd tərkibli birləşmələr, karbohidrogenlər, terpen birləşmələri, aromatik birləşmələr daxildir.

“Uçucu olmayan birləşmə” - distillə zamanı buxarlanmayan, əsasən məhlulun maye hissəsində qalan maddələrdir. Alkoqollu içkilərin uçucu olmayan ekstraktlarına fermentləşdirilməmiş şəkərlər, iki və üç əsaslı karboksilik turşular, rəngləndirici maddələr, tanik və polifenolik maddələr, habelə qeyri-üzvi duzlar daxildir.

Məhkəmə ekspertizaları zamanı bəzi spirtli içkilərin tərkibində qeyri-qanuni əlavələr müəyyən edilmişdir. Bunlara metanol, dietilen qlitol və bakterisidlər kimi istifadə edilən natrium azid və salisil turşusu daxildir.

Spirtli içkilərin saxtalaşdırılmasına daxildir:

- yüksək keyfiyyətli distillələrin daha ucuz xammaldan hazırlanmış etanol ilə qarışdırılması,
- neytral spirtə sintetik uçucu komponentlərin əlavə edilməsi,
- xammalın müxtəlifliyi və mənşəyinin yanlış etiketlənməsi.

“Metanol” kimi tanınan metil spirti ən sadə spirtlərdən biridir. Ağacın distillə edilməsi ilə əldə edilən metanolu “odun spirti” də adlandırırlar. Metanol və ya metil spirti rəngsiz, uçucu və ölümcül zəhərli kimyəvi maddədir. Metil spirti o qədər təhlükəlidir ki, 10 ml-si korluğa səbəb ola bilər, 30 ml və ya daha çox istifadə isə ölümcül ola bilər. Metil spirti ilə istehsal olunan spirtli içkilər ağızdan insan orqanizminə daxil olduğu andan etibarən mərkəzi sinir sisteminə təsir edir, baş ağrısı, başgicəllənmə və ürəkbulanma kimi özünü göstərməyə başlayır. Qeyd etdiyimiz dozalara çatdıqda ölüm hallarına səbəb olur.

Saxtalaşdırmanın digər üsulu bir markanı digər daha ucuz brendlə qarışdırmaq və ya tamamilə əvəz etməkdir. Möhürlənmiş və orijinal qablaşdırma daha aşağı keyfiyyətli spirtlə doldurulur, yenidən bağlanır və orijinal kimi təqdim edilir. Bu proses heç bir fundamental orqanoleptik baxış tələb etmir,

çünki dad və rəng ehtimalı eynidir. Orijinal brendlərə bənzəmək üçün aldadıcı şəkildə qablaşdırılan bu qarışıqlar, şübhəsiz istehlakçılar üçün ağır xəstəliyə, sağlamlığa daimi ziyan vurmağa, hətta ölümlə nəticələnə bilər.

Saxta içkilər, həmçinin iqtisadiyyata da zərər vurur. İri istehsal zavodlarda keyfiyyət təminatına böyük sərmayə qoyulur və istehlakçıların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün ciddi istehsal standartlarına riayət edilir. Markaların saxtalaşdırılması və ucuz imitasiyalar məhsulun real dəyərini aşağı saldığından orijinal brendlərin maliyyə sabitliyi pozulur və istehlakçıların inamı sarsılır.

Şərablara gəldikdə isə orijinal şərabların görünüşünü və dadını təqlid etmək üçün yaradılan saxta şərablar eyni tərkibə malik olmaya bilər. Dəqiq tərkibi fərqli ola bilsə də, saxta şərablara tez-tez su, spirt (etanol), süni rəngləmə, ləzzətlər və bəzən əlavə edilmiş şəkər və ya turşular kimi maddələr daxildir. Əsl şərablar isə ilk növbədə su, etanol, təbii şəkərlər, turşular və üzümdən alınan fenolik birləşmələrdən, fermentasiya prosesindən gələn digər birləşmələrdən ibarətdir. Əsl şərabın əsas komponentini təxminən 85%-ni su təşkil edir.

Etil spirti - gücləndirilməmiş şərablar üçün adətən 8-16% arasında dəyişir. Fermentasiya zamanı spirtə çevrilən üzümdən təbii olaraq şəkər meydana gəlir. Turşulara- tartar, alma və limon turşuları kimi üzvi turşular şərabın turşuluğuna və ləzzətinə kömək edir. Fenolik birləşmələrə- taninlər, flavonoidlər və antosiyaninlər, o cümlədən rəng, ləzzət və antioksidan xüsusiyyətlərə malikdir. Digər birləşmələr olan uçucu birləşmələr, efirlər və şərabın ətirinə və dadına töhfə verən digər kiçik komponentlərdir.

Saxta şərablarda - əsas komponent su ola bilər. Bununla yanaşı, müxtəlif fermentasiya proseslərindən qaynaqlanan və ya süni şəkildə əlavə olunan etanol da mövcud olar bilər. Orijinal şərabın görünüşünü və dadını almaq üçün süni rənglər, ləzzətlər, şəkərlər və ya turşular əlavə edilə bilər.

Əsas fərq isə orijinal şərablar üzümdən və fermentasiyadan əldə olunan təbii inqrediyentlərə əsaslandığı halda, saxta şərablarda süni və ya üzüm əsaslı olmayan komponentlərdən istifadə edilir. Saxta şərablar orijinal şərablarla müqayisədə şəkər, turşu və fenolik birləşmələrin fərqli balansına malik ola bilər.

Saxta şərabları müəyyən etmək üçün bir neçə üsuldən istifadə olunur, o cümlədən xüsusi birləşmələri və onların mənşəyini müəyyən etmək üçün laboratoriya üsulları tətbiq edilir.

Pivələrə gəldikdə qeyd olunur ki, son dövrlərdə bu içkilərin tərkibində xloropropanollar, akrilamid və furan da daxil olmaqla istiliklə əmələ gələn bir neçə kimyəvi maddələr aşkar edilmişdir. Ekspertizalar zamanı yuxarıda qeyd olunan maddələrin çox olması içkinin pivə hesab olunmasına səbəb olur, çünki pivənin əsas tərkib hissəsi səməni qızdırma (səməni üyüdüldü su ilə qarışdırıldıqdan sonra müəyyən temperatur mərhələlərində saxlanılaraq fermentlərin işini optimallaşdırmaq) prosesləri vasitəsilə istehsal olunur. Hər üç qrup məhlullar pivə kimi sulu qida məhsullarında asanlıqla həll olunur. Akrilamid - ehtimal olunur ki, insanlar üçün kansoregendir. Pivənin saxtalaşdırılması spirtli içkilər və şərəblə müqayisədə daha az yaygın olsa da, məşhur pivə markalarının saxtakarlığa qarşı mübarizəsi güclü deyil.

Tekila və onun saxtalaşdırılmasına gəldikdə isə, orijinal tekila istehsalı Meksika hökuməti tərəfindən müəyyən edilmiş ciddi standartlarla tənzimlənir, o cümlədən mavi aqavanın yetişdirilə biləcəyi bölgələr və onun distillə edilməsi prosesində iştirak edən proseslər standartlar üzrə müəyyən olunur. Tekila - aqava bitkisinin "Weber" və ya "Blue Weber" sortları ilə hazırlanmalı, tərkibindəki spirtin minimum 50%-i aqava şəkərindən əldə edilməlidir. Premium markalar, hətta 100% ilə hazırlanır.

Saxta tekila çox vaxt insan orqanizminə zərərli ola biləcək əlavələr və əvəzediciləri ehtiva edir. İstehsal prosesində daha ucuz inqrediyentlərdən istifadə, nəinki əsl tekilanın orijinal dad və keyfiyyətindən uzaq olan aşağı məhsulla nəticələnə bilər, həmçinin etanol, metanol və digər ucuz inqrediyentlər qatıldığından o, həmçinin istehlakçılar üçün sağlamlıq riskləri yaradır.

Saxta viskilərin hazırlanması zamanı orijinal markaları təqlid etmək üçün tez-tez aşağı keyfiyyətli spirtli içkilərin və ya spirtin əlavə ləzzət və rəngləmə qarışığından istifadə edilir. Bəzi hallarda istehsal xərclərini azaltmaq üçün etanol potensial zəhərli maddələrlə əvəz edilir. Saxta viskilərin hazırlanmasının aşağıdakı bir neçə üsulu vardır

- Qarışdırma (daha ucuz spirtli içkilərlə qarışdırma)
- yüksək keyfiyyətli məhsulun dadını və görünüşünü təqlid etmək üçün az miqdarda orijinal viski ilə daha çox miqdarda aşağı keyfiyyətli spirtli içkilərin qarışdırılmasıdır.

- Durulaşdırma - spirtin miqdarını azaltmaq və həcmi artırmaq üçün viski su və ya digər maddələrlə durulaşdırılır.

- Etanolun əvəz edilməsi - ucuz başa gəlməsi üçün etonalun metanol, izopropanol və ya sənaye metil spirti kimi potensial zərərli maddələrlə əvəz edilir. Orijinal brendin istənilən dadını və rəngini yaratmaq üçün süni ləzzətlər, dadlandırıcılardan və qida boyalarından istifadə edilir.

- Saxta etiketlərdən istifadə - istehlakçıları aldatmaq üçün orijinal etiketləri yaxından təqlid edən saxta etiketlərdən istifadə edilir. Saxta viski bəzən boşaldılmış orijinal şüşələrə tökülür. Saxta butulkalar və qablaşdırmalar orijinal məhsullara bənzəyəcək şəkildə hazırlanır.

Saxta və orijinal viskini fərqləndirən əsas meyar onun kimyəvi tərkibinə görə aparıla bilər. Belə ki, saxta viskilər çox vaxt orijinala müqayisədə daha yüksək spirtə malikdir, saxta nümunələrdə adətən orijinal viskilərdə olmayan qliserol ola bilər. Bundan əlavə saxta viskilər orijinala müqayisədə daha yüksək karbohidrat səviyyəsinə malikdir və onun tərkibində orijinal məhsullarda olmayan dibutil ftalatlar kimi zəhərli maddələr ola bilər.

Saxtakarlığın standart üsulu yoxdur və buna görə də standart aşkarlama metodu yoxdur. Saxta spirt istehsalı ilə mübarizə birgə səy tələb edən mürəkkəb bir problemdir. Ölkəmizdə saxta içkilərin istehsalının təhlükələrini vurğulayan maarifləndirmə işləri aparılmalı, istehlakçılara saxta spirtlə bağlı risklər haqqında məlumat verilməli və istehlakçılar spirtli içkiləri nüfuzlu mənbələrdən almağa təşviq edilməlidir. Bununla mübarizə əsasən içki istehsal edən şirkətlərin üzərinə düşür ki, bu zaman şirkətlər istehlakçıların təhlükəli mayelərdən qorumaqla bərabər, həm də brendlərin gəlirini artırma bilərlər.

Beləliklə, şirkətlər məhsullarını qorumaqla, avtomatik olaraq gəlirlərinin artmasına və insanların sağlamlığının qorunmasına nail ola bilərlər. Spirtli içkilərin saxtalaşdırılması ilə mübarizənin kifayət qədər geniş normativ hüquqi əsasları vardır. Bu normativ hüquqi bazaya Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi daxildir.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. The poisoner's Handbook-Deborah Blum
2. Liquid rules: The delightful and dangerous substances that flow through our lives- Mark Miodownik
3. Worldwide Illicit and counterfeit alcohol spirits problem? Detection and prevention- Michael A. Bryan, Annie E. Hill.
4. Advances in the Detection of the Adulteration of alcoholic beverages including unrecorded alcohol.///D. W. Lanchenmeier
5. Chemical components analysis of handmade alcoholic beverages///Marvarid Sadat Miri, Driush Badakhshan, Maryam Akhgari, Masoud Ghadipasha
6. "Bad Stuff in a good bottle: How Counterfeit Alcohol presents a public health and trademark issue./// Daniel Cornellier.

XÜLASƏ

Spirтли içkilər insanlıq tarixində uzun müddətdir ki, geniş istehlak olunur və onların istehsalı neolit dövrünə qədər gedib çıxır. Hazırda spirtli içkilərin qiymətinin artması saxta və qeyri-qanuni spirtli içkilərin istehsalını artırır ki, bu da zəhərlənmə və sağlamlıq problemlərinə səbəb olur. Saxta spirtli içkilər istehlakçılar üçün təhlükəli olmaqla yanaşı, iqtisadiyyata da zərər vurur.

Əsas təhlükə metanol (metil spirti) kimi zəhərli maddələrin saxta içkilərdə istifadəsidir. Bu maddələr insan orqanizminə ciddi ziyan vurur və ölümə səbəb ola bilər. Saxta spirtli içkilərin hazırlanması müxtəlif üsullarla həyata keçirilir: ucuz xammallarla qarışdırma, sintetik maddələrin əlavə olunması, saxta qablaşdırma və etikətləmə.

Orijinal və saxta spirtli içkilərin kimyəvi tərkibi fərqlidir və onların müəyyən edilməsi laboratoriya analizləri vasitəsilə mümkündür. Saxta şərablar və pivələr də süni maddələrlə təqlid edilir. Tekila və viskilərin saxtalaşdırılması da geniş yayılıb və bu, sağlamlıq üçün ciddi risklər yaradır.

Saxta spirtli içkilərin istehsalının və istehlakının qarşısını almaq üçün maarifləndirmə işləri aparılmalı, istehlakçılar təhlükəli məhsullardan qorunmalı, spirtli içkilər yalnız nüfuzlu mənbələrdən alınmalıdır. Hüquqi müstəvidə isə bu sahədə Cinayət, İnzibati Xətalar və Vergi məəcəllələri vasitəsilə mübarizə aparılır.

Ümumilikdə, saxta spirtli içkilərlə mübarizə həm cəmiyyətin sağlamlığının qorunması, həm də iqtisadi sabilliyin təminatı baxımından vacibdir.

THE IMPACT OF COUNTERFEIT ALCOHOL ON SOCIETY

LEYLA HAJIYEVA

*Leading Expert of the Physical Chemical Expertise Department of the
Forensic Expertise Center of the Ministry of Justice*

SUMMARY

Alcoholic beverages have been widely consumed throughout human history, with production dating back to the Neolithic period. Currently, the rise in the price of alcoholic beverages is increasing the production of counterfeit and illegal alcoholic beverages, which causes poisoning and health problems. Counterfeit alcoholic beverages are not only dangerous for consumers, but also harm the economy.

The main danger is the use of toxic substances such as methanol (methyl alcohol) in counterfeit beverages. These substances cause serious damage to the human body and can cause death. Counterfeit alcoholic beverages are prepared using various methods: mixing with cheap raw materials, adding synthetic substances, and false packaging and labeling.

The chemical composition of original and counterfeit alcoholic beverages is different and their identification is possible through laboratory analysis. Counterfeit wines and beers are also imitated with

artificial substances. The counterfeiting of tequila and whiskey is also widespread, posing serious health risks.

To prevent the production and consumption of counterfeit alcoholic beverages, awareness-raising activities should be carried out, consumers should be protected from dangerous products, and alcoholic beverages should only be purchased from reputable sources. At the legal level, this area is combated through the Criminal, Administrative Offenses and Tax Codes.

In general, the fight against counterfeit alcoholic beverages is important both in terms of protecting the health of society and ensuring economic stability.

SAHTE ALKOLLÜ İÇECEKLERİN TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

LEYLA HACIYEVA

*Adalet Bakanlığı Adli Uzmanlık Merkezi Fiziksel və
Kimyasal incelemeler bölümünün önde gelen uzmanı*

ÖZET

Alkollü içecekler, insanlık tarihi boyunca yaygın olarak tüketilmiş ve üretimi Neolitik döneme kadar uzanmaktadır. Günümüzde alkollü içeceklerin fiyatlarındaki artış, sahte ve kaçak alkollü içecek üretimini artırmakta ve bu da zehirlenme ve sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Sahte alkollü içecekler sadece tüketiciler için değil, aynı zamanda ekonomi için de tehlikelidir.

Sahte içeceklerde metanol (metil alkol) gibi toksik maddelerin kullanılması asıl tehlikedir. Bu maddeler insan vücuduna ciddi zararlar verir ve ölüme yol açabilir. Sahte alkollü içecekler çeşitli yöntemlerle hazırlanır: ucuz hammaddelerle karıştırma, sentetik maddeler ekleme ve sahte paketlenme ve etiketlenme.

Orijinal ve sahte alkollü içeceklerin kimyasal bileşimleri farklıdır ve laboratuvar analizleriyle tespit edilebilirler. Sahte şarap ve biralarda yapay maddelerle taklit edilmektedir. Tekila ve viski sahteciliği de yaygın olup ciddi sağlık riskleri oluşturmaktadır. Sahte alkollü içeceklerin üretim ve tüketimini önlemek için farkındalık yaratma çalışmaları yapılmalı, tüketiciler tehlikeli ürünlerden korunmalı ve alkollü içecekler yalnızca güvenilir kaynaklardan satın alınmalıdır. Yasal düzeyde ise bu alan, Ceza, İdari Suçlar ve Vergi Kanunları aracılığıyla mücadele edilmektedir.

Genel olarak, sahte alkollü içeceklerle mücadele hem toplum sağlığının korunması hem de ekonomik istikrarın sağlanması açısından önemlidir.

ВЛИЯНИЕ КОНТРАФАКТНОЙ АЛКОГОЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ НА ОБЩЕСТВО

ЛЕЙЛА ГАДЖИЕВА

*Ведущий эксперт отдела Физико-химической экспертизы
Центра Судебной Экспертизы Министерства Юстиции*

РЕЗЮМЕ

Алкольные напитки широко употреблялись на протяжении всей истории человечества, начиная с эпохи неолита. В настоящее время рост цен на алкогольные напитки приводит к увеличению производства контрафактной и нелегальной алкогольной продукции, что приводит к отравлениям и проблемам со здоровьем. Контрафактные алкогольные напитки опасны не только для потребителей, но и наносят ущерб экономике.

Основную опасность представляет использование в контрафактных напитках токсичных веществ, таких как метанол (метиловый спирт). Эти вещества наносят серьёзный вред организму человека и могут привести к смерти. Контрафактные алкогольные напитки изготавливаются различными способами: путём смешивания с дешёвым сырьём, добавления синтетических веществ, использования поддельной упаковки и маркировки.

Химический состав оригинальных и контрафактных алкогольных напитков различается, и их идентификация возможна с помощью лабораторного анализа. Контрафактные вина и пиво также имитируются с использованием искусственных веществ. Также широко распространена подделка текилы и виски, что представляет серьёзную опасность для здоровья. Для предотвращения производства и потребления контрафактной алкогольной продукции необходимо проводить разъяснительную работу, защищать потребителей от опасной продукции и приобретать алкогольную продукцию только у проверенных поставщиков. На законодательном уровне борьба с контрафактной алкогольной продукцией осуществляется в соответствии с Уголовным кодексом, Кодексом об административных правонарушениях и Налоговым кодексом.

В целом, борьба с контрафактной алкогольной продукцией важна как для охраны здоровья общества, так и для обеспечения экономической стабильности.

Rəyçi: Fiziki-kimyəvi ekspertizalar şöbəsinin rəisi N.E.Sadıqova

Təqdim edən: L.Nacıyeva

Daxil olma tarixi: 22.07.2025

Təkrar işlənmə tarixi: 28.08.2025

Çapa imzalanma tarixi: 15.09.2025